

**1501 SANAYİ AR-GE PROJELERİ DESTEKLEME  
PROGRAMI**

**DÖNEMSEL İZLEME RAPORU  
HAZIRLAMA KILAVUZU**

**TÜBİTAK  
Ocak 2022**

## İZLEYİCİNİN DİKKATİNE

Ülkemizin kalkınma perspektifi ekonominin bilgiye dayalı olmasını zorlamakta, dolayısıyla Ar-Ge projelerinin desteklenmesi daha da önem kazanmaktadır. Ar-Ge faaliyetleri ve desteklerinin ekonomik ve sosyal ülke refahını artırmaya odaklanarak daha etkili olması için son yıllarda bir dizi önlem üretilmiştir.

Özel Sektör kuruluşlarının araştırma-teknoloji geliştirme ve yenilikçilik yeteneği ile rekabet gücünü yükseltmek amacıyla bu kuruluşların proje esaslı araştırma-teknoloji geliştirmeye kaynak ayırmasını özendirilecek, risk paylaşımli destek mekanizmaları TÜBİTAK tarafından uygulanmaktadır.

Programda, **bilimsel ve teknolojik bilgiyi ürüne, sürece, yönetime veya sisteme dönüştürme** aşamalarında yapılan toplumsal yarara, ürüne yönelik proje önerilerinin değerlendirilmesi, projelerinin geri ödemesiz olarak desteklenmesi, izlenmesi ve sonuçlandırılması hedeflenmektedir.

Bu destek programında aşağıda belirtilen hedefleri olan projeler desteklenmektedir.

- Yeni ürün üretilmesi
- Ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi
- Maliyet düşürücü ve standart yükseltici yeni tekniklerin geliştirilmesi
- Yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi

Programa destek başvurusu yapılan projelerin değerlendirme kriterlerinde OECD tarafından hazırlanmış olan Oslo ve Frascati Kılavuzlarındaki tanımlar ve kavramlar esas alınmıştır. Buna göre;

- Teknolojik açıdan yeni ürün
- Teknolojik açıdan iyileştirilmiş ürün
- Teknolojik süreç yeniliği

Sanayi Ar-Ge'sinin çerçevesini çizmektedir. Programda bu çerçeve ürün ve süreç yenilik sınıflandırması olarak aşağıda verilmektedir:

### Ürün yeniliği

- Firmada mevcut bir ürünün teknolojik olarak iyileştirilmesi
- Firma için yeni bir ürün veya ürün platformu geliştirilmesi
- Ülke için yeni bir ürün geliştirilmesi
- Dünya için yeni bir ürün geliştirilmesi

### Süreç yeniliği

- Maliyet düşürücü veya standart/kalite yükseltici sonuçların elde edilmesi amacıyla yeni tekniklerin geliştirilerek uygulanması
- Üretimle ilgili yeni bir yöntem veya teknoloji geliştirilmesi

Bu yeniliklerden herhangi birini hedefleyen projelerde aşağıda belirtilen Ar-Ge Aşamaları desteklenmektedir:

- Kavram geliştirme,
- Teknolojik/teknik ve ekonomik yapılabirlik etüdü,
- Geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde yer alan laboratuvar ve benzeri çalışmalar,
- Tasarım, tasarım geliştirme ve tasarım doğrulama çalışmaları,
- Prototip üretimi,
- Pilot tesisin kurulması,
- Deneme üretimi ve tip testlerinin yapılması.
- Satış sonrasında ürün tasarımından kaynaklanan sorunların çözümü faaliyetleri

Programla firmalara sağlanan finansal desteğin yanında elde edilen kazanımların başlıcaları aşağıda verilmiştir:

- Proje ve kaynak yönetimi yeteneğinin kazanılması
- Ar-Ge kültürü ve Ar-Ge yapılanmasının oluşturulması
- Bilgi kazanımların dokümanite edilerek kalıcılığının ve sürekliliğinin sağlanması
- Üniversite sanayi işbirliğinin oluşturulması
- Ticari başarı
- Dünya pazarlarında rekabet edebilir başarılı firmalarımızın sayılarının artması,
- Bu firmaların rekabet güçlerini artırarak daha çok ihracat yapmaları,
- İthalatı azaltıcı yerli ürünler geliştirmeleri,
- Üretim teknolojilerini geliştirerek verimliliklerini ve üretim kalitelerini artırmaları,
- Nitelikli işgücü istihdamının artırılması.

Bu program kapsamında desteklenen projelerde altışar aylık dönemler itibariyle proje teknik gelişmeler, giderleri izlenerek değerlendirilmekte ve desteklenmektedir. Söz konusu izleme süreci Dönemsel İzleme Raporu kullanılarak izleyici ve TÜBİTAK tarafından yapılmaktadır. Bu rapor hazırlanırken izleyiciler aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir.

1. İzleyicinin değerlendirmesini; Ar-Ge Proje Öneri Bilgileri Formu (AGY100) ve Ar-Ge Yardımı İstek Formunu (AGY300) dikkate alarak ve Ar-Ge faaliyetlerinin gerçekleştirildiği kuruluşu ziyaret ederek objektif olarak yapması gerekmektedir. Ortak projelerde her bir firma ayrı ayrı ziyaret edilmelidir. Ayrıca gerekli görüldüğü durumlarda proje kapsamında Ar-Ge faaliyetlerinin gerçekleştirildiği diğer kuruluşlar da ziyaret edilebilir.

2. TÜBİTAK izleyici değerlendirmesi doğrultusunda dönemsel desteklenecek giderleri belirlediği için, izleyiciler gerçekleştirilen faaliyetler ve harcamalar konusunda gerektiğinde kuruluştan ek bilgi talebinde de bulunarak beyan edilen giderlerin destek kapsamına alınıp alınmaması hususunda kesin karar oluşturmak durumundadır. Gider Formlarının ekleri olan mali belgeler firmada bulunan Mali Rapor içinde yer alıp gerek duyulması halinde bu belgeler de izleyici tarafından bilgi edinmek için firmadan talep edilebilir. Proje değerlendirmelerinde olumlu ve olumsuz görüşler sayısal değerler de belirtilerek gerekçelendirilmelidir.

3. Proje bütününün izlenebilmesi için, AGY300 içinde iletilen tüm Dönem Raporları ve matbu proje başvurularında AGY100 dokümanı proje sonuçlanıncaya kadar muhafaza edilmelidir.

Projenin dönemsel değerlendirmesi yapılırken "Sanayi Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı Uygulama Esasları"nın ([www.teydeb.tubitak.gov.tr](http://www.teydeb.tubitak.gov.tr)) 7., 8., 9. ve 10 uncu bölümlerin incelenmesi proje değerlendirmenize yardımcı olacaktır.

4. Bireysel izleme/değerlendirme çalışmalarında uyulması gereken ilke ve etik kurallar aşağıda belirtilmiştir:

- İzleyicinin projeyi objektif olarak izlemesi/değerlendirmesi gerekmektedir. Fırsat eşitliği, kişisel/kurumsal vb ilişkiler ve yorumlar dikkate alınmamalıdır. Başkaları tarafından çıkar çatışması/çakışması olarak algılanabilecek kişisel ilişkiler (\*) varsa izleme/değerlendirme yapılmamalıdır. Böyle hallerde Kuruma bilgi verilmeli söz konusu projelerin izleme/değerlendirme aşamasında yer alınmamalıdır.

(\*) Başkaları tarafından çıkar çatışması/çakışması olarak yorumlanabilecek ilişki ve durumlar:

- Proje sahibi firmada çalışıyor/danışmanlık yapıyor olmak,
- Proje sahibi firmanın rakibi bir firmada çalışıyor/ danışmanlık yapıyor olmak,
- Projenin hazırlanmasına herhangi bir katkıda bulunmuş olmak,
- Daha önce yargıya intikal eden ihtilafların tarafları (hasım) olmak,
- Akraba veya boşanmış olsalar bile hısım olmak (3.derece dahil, kan bağı ile ve/veya ortadan kalkmış olsa bile evlilik bağı nedeniyle 2.derece dahil, sıhri hısım olmak),
- Tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu/olumsuz düşünce/önyargı sahibi olmak

ile tarafsızlığı kuşkuya düşürebilecek diğer önemli sebeplerdir.

- Proje izleme/değerlendirmelerinde gizliliğe riayet edilmelidir.
- Proje içerikleri ve proje ile ilgili görüşmeler hiçbir şekilde dışarı taşınmamalı; içerik ve görüşmelerin başkaları tarafından kullanılma olasılığı engellenmelidir.

5. İzleyiciler görüşlerini TÜBİTAK tarafından firmalara yazılı olarak bildirilebilecek şekilde/üslupta TÜBİTAK'a iletmelidir.

## TANIMLAR

**Dönemsel İzleme Raporu (AGY400)** : Projede gerçekleşen dönemsel teknik kazanımları, faaliyetleri, projedeki ilerlemeyi, ara çıktıları, zaman/maliyet/kapsam açısından planlanandan sapmaları, bu sapmaların proje gelişimine etkisini, dönemsel harcamaların faaliyetlerle uyumunu değerlendirmek amacıyla izleyici tarafından kullanılan formdur. Bu form Dönem Raporu'ndaki içerik ve bölüm sıralamasına uygun hazırlanmıştır.

**Ar-Ge Yardımı İstek Formu (AGY300)**: Dönem raporunu, yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporunu ve projenin son döneminde Proje Sonuç Raporunu (AGY350) içeren dokümanı ifade eder.

**Dönem Raporu**: Dönemsel teknik kazanımları, gerçekleştirilen çalışmaları, projedeki ilerlemeyi, ara çıktıları, zaman/maliyet/kapsam gerçekleştirmelerini, planlanandan sapmaları ve nedenlerini, bu sapmaların proje gelişimine etkisini, alınması gerekli önlemleri, talep edilen değişiklikleri ve benzeri bilgileri içeren dokümanı ifade eder.

**Proje sonuç raporu (AGY350)**: Sağlanan desteğin sona erdiği dönemde, sonuçların, çıktıların kuruluşa kazandırdığı katma değer ve ulusal kazanımları gösteren dokümanı ifade eder.

**Mali Rapor:** Dönemsel olarak hazırlanarak kuruluş yetkilisi/yetkilileri tarafından imzalanan; desteklenen projeye ilişkin gider formları, belgeleri ve gerekli ekleri, diğer destekleyici formlar (AGY331, AGY332, AGY340) ile tamamlayıcı mali belgelerden oluşan dokümanı ifade eder. (Bu rapor AGY300 içinde yer almaz)

**Gider Formları:** Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporu (AGY 500) içinde yer alan, kuruluşun proje kapsamında yaptığı harcama ve giderleri gider kalemleri bazında göstermesini sağlayan formlardır. (G011-Personel Giderleri Formu vd.).

## 1- DÖNEM FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

### 1.1

Dönem içerisinde çalışılan her bir iş paketi faaliyetlerini ve çıktılarını, AGY100'de verilen bilgilerin yanı sıra, projenin yürütüldüğü Ar-Ge faaliyetlerinin yapıldığı kuruluş(lar)daki gözlemlerinizi de dikkate alarak değerlendiriniz. Dönem Raporu'nda yeterli bilgi bulunmayan faaliyetlere ilişkin ihtiyaç duyduğunuz ilave açıklamaları sözlü veya yazılı/görsel ortamda firmadan talep edebilirsiniz.

İncelenen dönemde her bir iş paketinde gerçekleşen faaliyetlerin toplam iş paketi içindeki oranını belirleyiniz. Ayrıca, iş paketlerinde önceki dönem sonu itibariyle varılan aşamanın üstüne, incelenen dönemde yapılan çalışmaları ekleyerek, dönemin sonu itibariyle iş paketleri gerçekleşme (tamamlama) oranlarının kabul edilebilirliğini belirtiniz. Sizin belirlediğiniz iş paketi gerçekleşme oranlarıyla Dönem Raporu'nda yer alan oranlar arasında farklılık olup olmadığını ve kabul edilebilirliğini belirtiniz. Proje dönemsel bazda ve geriye dönük incelendiğinden, iş paketi gerçekleşme oranlarını belirlerken firma ziyaret tarihinde gözlemlediğiniz güncel gerçekleşme durumunu dikkate almamaya çalışınız.

## 2- PROJENİN PLANA UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

### 2.1

Projenin gerçekleşen iş paketlerinin süresinde, adam-ay değerlerinde ya da maliyet kalemlerinde öngörülerden farklılıklar olması durumunda, bunlar Dönem Raporunun 2. bölümündeki karşılaştırma tablolarında açıklanmaktadır. Proje hedef, çıktı, süre, vb. değişiklikleri/sapmaları burda değerlendiriniz. Söz konusu sapmaların projeye olumsuz etkisinin olduğu durumlarda, bunları gidermek konusunda alınan önlemleri değerlendirip önerilerinizi belirtiniz. Bu bölümdeki tablolardan harcama kalemleri ile ilgili olanların değerlendirmesini bu raporun 4. bölümünde yapınız.

### 2.2

Projede öngörülen faaliyetler, hedefler, süre, personel, adam-ay, maliyet kalemleri gibi proje planını oluşturan unsurlarda projeyi yürüten kuruluş tarafından değişiklik yapılabilir ve söz konusu bu değişiklik planlarının destek kapsamına alınmasına yönelik talepler Dönem Raporunun 2. bölümünde sunulmaktadır. Bunun dışında da Dönem Raporunda sunulmayan ancak izleyici olarak, yapacağınız incelemelerde proje planından farklılaşan hususlar olabilir. Söz konusu tüm bu değişiklikleri, AGY100 ve destek karar yazısında belirtilen destek kapsamı verileriyle karşılaştırmalı olarak değişiklik yapma gerekçeleriyle birlikte değerlendiriniz. Değerlendirmenizde destek kapsamına alınmak üzere uygun bulduğunuz ve bulmadığınız farklılıkları açıkça belirtip, ayrıca kısmen uygun bulmadığınız durumlara yönelik miktar azaltması vb. uygulamaya dönük somut/sayısal net öneriler yapınız. Ayrıca, proje kapsamında yeni

istihdam edilen personel var ise bu personele ait özgeçmişleri inceleyerek, yetkinliklerinin projede tanımlanan görevleri gerçekleştirebilecek nitelikte olup olmadığını belirtiniz. (Not: Proje sözleşmesinde belirtilen proje destek süresinin uzatılması kuruluş tarafından gerekçesi belirtilerek talep edilebilir. Bu talepler proje izleyicisinin de görüşü alınarak TÜBİTAK tarafından değerlendirilir. Değerlendirme sonucunda proje sözleşmesinde belirtilen süre Uygulama Esaslarında belirtilen azami destek süresini geçmemek üzere en fazla yüzde yirmibeş (%25) oranında artırılır. Hesaplanan süre uzatımı tam ay değilse, %25 artış oranı kısıtı dikkate alınmaksızın, süre uzatımı bir üst aya tamamlanır. Bu Uygulama Esaslarının 55 inci maddesinde belirtilen durumların oluşması halinde proje destek süresi yukarıdaki kısıtlar olmaksızın otuzaltı ayı geçmemek üzere ve tam ay olacak şekilde uzatılabilir. Ancak, mücbir sebebe bağlı süre uzatım talebi nedeniyle proje süresinin destek süresi üst sınırını aşmasının gerekli olması durumunda söz konusu süre uzatımı kararı Yönetim Kurulu tarafından alınır)

Projenin amacı, hedefleri, yenilikçi/özgün yönü gibi projenin desteklenmesine esas teşkil eden unsurlarında, kuruluş tarafından belirtilen veya kendi gözlem ve incelemelerinize dayalı önemli bir değişikliğin ortaya çıkması hususunu irdeleyerek, eğer böyle bir değişiklik söz konusu ise, alınması gereken önlemleri (destek sürecinin sonlandırılması veya projenin yürürlükten kaldırılması dahil) ayrıntılı olarak belirtiniz.

### 2.3

Projenin teknik, zaman ve bütçe hedeflerine uygun olarak yönetilmesi hususunda dönem içinde gerçekleştirilen çalışmaları ve proje yürütücüsü başta olmak üzere yönetsel görevi olan kişilerin proje yönetim etkinliğini değerlendirerek, varsa önerilerinizi belirtiniz.

## 3- PROJENİN AR-GE KAZANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

### 3.1

Proje başlangıcından dönem sonuna kadar olan sürede gerçekleşen proje teknik kazanımlarını projenin yenilikçi yönünü dikkate alarak değerlendiriniz. Bu kazanımlarla birlikte, projede Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü çerçevesindeki hedefler devam etmekte midir? Yorumlayınız.

## 4- PROJENİN MALİ DEĞERLENDİRMESİ

### 4.1

Proje iş paketlerinin süresinde, personel adam-ay katkılarında ve maliyet kalemlerinde plana göre farklılık olduğu durumlarda, bu farklılıklar (sapmalar) Dönem Raporunun 2. bölümündeki tablolarda açıklanmaktadır. Bu tablolarda verilen sapmaları ve gerekçelerinin uygunluğunu değerlendiriniz. Ayrıca söz konusu sapmaların, proje hedef, çıktı, süre, maliyet vb. etkileri konusunda öngörü ve yorumlarınızı belirtiniz. Sapmaların projeye olumsuz etkisi söz konusu ise, bunları gidermek konusunda alınan önlemleri değerlendirip önerilerinizi belirtiniz.

### 4.2

Desteklenen projelerde yapılan dönemsel harcamalardan değerlendirmeler sonrasında uygun bulunan giderlere Uygulama Esaslarında belirtilen kriterlere göre en az %50 en fazla %60 oranı uygulanarak Ar-Ge yardımı tutarı belirlenmekte ve kuruluşta hibe olarak verilmektedir.

Dönem içinde gerçekleştirilen faaliyetlerin ve çıktıların ilgili gider kalemleri ile uyumunu değerlendiriniz.

Bu bölüm kapsamında yapacağınız değerlendirmenin sonucu, projenin dönemsel desteklemeye esas harcama tutarına temel bir girdi oluşturacaktır. Bu nedenle, niteliği veya amacı açık olmayan harcamalar için firmadan ek bilgi isteyerek bu giderlerin desteklenmesi ile ilgili kesin görüşünüzü belirtiniz.

Proje önerisi tahmini birim fiyatlara dayalı olarak sabit maliyet ile hazırlanmış olduğundan gerçekleşen maliyetler ile aralarında uyumsuzluk olabilir. Bu uyumsuzlukların değerlendirmesi izleyiciden beklenilmemektedir. Harcamaları aşağıdaki kriterleri dikkate alarak değerlendiriniz.

Personel giderleri değerlendirmesinde personel maaşları dikkate alınmamalıdır. Çalışanların nitelik ve nicelik olarak uygunluğunu, her bir çalışan için adam/ay katkı oranlarının ve/veya her bir iş paketindeki toplam adam-ay (adam/ay x ay) katkı değerlerinin yapılan işle uyumunu değerlendiriniz.

Seyahat giderlerinde gerçekleştirilen seyahatin proje amaçları için gerekliliğini değerlendiriniz.

Alet/teçhizat/yazılım alımı giderlerinde alımın cinsi, miktarı, gerekliliği ve yapılan faaliyetlerle uygunluğunu değerlendiriniz. Proje Ar-Ge faaliyetlerine yönelik kullanılan alet/teçhizatın üretimde de kullanılması halinde Uygulama Esasları kapsamında bu alımlara projedeki kullanım maliyetini belirleyecek şekilde oransal destek uygulanmaktadır. Bu giderler önce Uygulama Esaslarında belirtilen oranda azaltılır, daha sonra azaltılan giderlere proje dönemsel destek oranı uygulanır. (Örneğin üretimde de kullanılacak A cihazının maliyeti 100 birim, proje süresi 24 ay ve proje dönemsel destek oranı %60 olduğunda, bu cihaza karşılık firmaya ödenecek tutar,  $100 \times (24 \times \%2) \times \%60 = 28,8$  birim olacaktır.) Bu nedenle, proje için gerekli bulunan alet/teçhizat içinde Ar-Ge faaliyetlerinin yanı sıra firma tarafından üretimde de kullanılacak olanları belirtiniz. Proje kapsamında alınan test, analiz ve ölçüm cihazları aralıklı olarak üretimde de kullanılacak olmasına rağmen ağırlıklı olarak Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılacağı değerlendiriliyorsa oransal destek uygulamasına tabi tutulmayarak, doğrudan desteklenir. Bu kapsamdaki test, analiz ve ölçüm cihazlarının üretim veya Ar-Ge faaliyetlerinden hangisinde ağırlıklı olarak kullanılacağı hususunu da belirtiniz.

Danışmanlık ve diğer hizmet alımlarının değerlendirilmesinde gerektiğinde hizmet alım sözleşmesini de inceleyerek, alınan hizmet veya danışmanlığın proje Ar-Ge faaliyetleri için gerekliliğini, alımın yapıldığı kişi veya kuruluşun uygunluğunu değerlendiriniz. Yurtdışından alınan danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım maliyeti projede desteklenen harcamalar toplamının en fazla %20'si kadar desteklenmektedir. Projede yurt dışından alınan bir hizmet alımı var ise, bu alımın proje faaliyetleri için gerekliliğini ve yurt içinden temin edilebilirliği hususuna yönelik önerilerinizi belirtiniz.

Malzeme alımına ait giderlerin değerlendirmesinde alınan malzemenin cins ve miktarının gerekliliği ve proje Ar-Ge faaliyetleri ile uygunluğunu değerlendiriniz.

Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline yönelik giderlerin proje kapsamında değerlendirilebilirliğini belirtiniz.

Değerlendirmelerinizde (çalışan sayısı fazladır, adam-ay düşürülmelidir, malzeme miktarı azaltılmalıdır, alımı yapılan cihazların gerekliliği belli değildir gibi) açık ve somut olmayan ifadeler yerine ( ..... nedeniyle Üretim Direktörü A.'nın adam-ay katkısı %50 azaltılmalı, .....

nedeniyle malzemede C, D, E malzemeleri kapsam dışı tutulmalıdır gibi) açık ve net ifadeler kullanınız.

Kuruluşun projesinde AGY100 ve destek karar yazısında belirtilen destek kapsamı dışına çıkan harcamaları var ise, bunları 2. bölüm altında değerlendirip, bu harcamalardan destek kapsamına alınmasını uygun bulduğunuz (veya bulmadığınız) kısmını bu bölümde de açık ve somut bir biçimde belirtiniz.

## **5. PROJEDEKİ GELİŞMENİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ**

### **5.1**

Projenin ara dönemlerinde ticarileşen veya ticarileşebilecek ara çıktılar konusunda bilgi veriniz.

### **5.2**

Firmanın projeyi başarıyla sürdürmesi ve planlanan zamanda bitirmesi için bundan sonraki dönemlerde yapmasını gerekli gördüğünüz faaliyetleri, alması gereken önlemleri proje yürütücüsüne aktarmanız beklenmektedir. Bu kapsamda proje yürütücüsüne aktardığınız bilgiler var ise belirtiniz. Bu bilgiler ayrıca firmaya ileilmeyecektir.

### **5.3**

Proje gelişmelerinde dikkati çeken hususlar dahilinde daha ayrıntılı bir değerlendirme yapılmasını teminen TÜBİTAK proje sorumlusu tarafından izleyiciye not hazırlanabilmektedir. Tarafınıza gönderilen izleyici sözleşmesine izleyiciye özel not eklenmiş ise, burdaki soruları da yanıtlayınız. (Soruların bazılarını bu raporun başka yerinde yanıtlamış olmanız durumunda ilgili bölümlere referans vermeniz yeterlidir.)

## **6- PROJENİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI**

Projeye yönelik olarak izleyicinin yaptığı dönemsel değerlendirmeler neticesinde, projenin amacına uygun biçimde yürütülmediğinin tespiti halinde; TÜBİTAK tarafından projenin yürürlükten kaldırılmasına karar verilebilir. Projelerin yürürlükten kaldırılabilceği durumlar 1501-Sanayi Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı Uygulama Esasları'nın ([www.teydeb.tubitak.gov.tr](http://www.teydeb.tubitak.gov.tr)) dokuzuncu bölümünde detaylı şekilde açıklanmıştır.

Bu hükümleri dikkate alarak aşağıdaki soruları yanıtlamanız istenmektedir.

### **6.1**

Projenin yürürlükten kaldırılmasını gerektirecek herhangi bir sebep olup olmadığını değerlendiriniz. (Örneğin; Ar-Ge unsurunun ortadan kalkması, projenin hedef ve amaçlarından oldukça uzaklaşmış olması, çalışma takviminden çok geri kalmış olması, geliştirilen ürünün teknolojisinin güncelliğini yitirmesi sonucu ekonomik değerini yitirme olasılığı vb. sebepler.)

### **6.2**

Projenin yürürlükten kaldırılmasını gerektirecek durumun oluşmasında firmanın ihmali veya kastının olup olmadığı konusundaki görüşünüzü belirtiniz. (Destek programına ait Uygulama Esasları'nın ilgili maddeleri uyarınca kuruluşun kasti nedeniyle projenin yürürlükten kaldırılması durumunda proje kapsamında kuruluşu yapılan tüm ödemeler gecikme faizi uygulanarak tahsil edilmekte, kuruluşun TÜBİTAK destek programlarında desteklenen diğer projeleri ödemesi



yapılmış tutarlar geri istenmeksizin yürürlükten kaldırılmakta, proje başvuruları var ise değerlendirme süreçleri durdurulmakta ve yürürlükten kaldırma kararının alındığı yılı takip eden üç takvim yılı süresince yeni proje başvurusu kabul edilmemektedir.)

## **7- PROJENİN SON DÖNEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

### **7.1**

Bugüne kadar yaptığınız değerlendirmeleri ve Proje Sonuç Raporu'nu dikkate alarak proje çıktısı ürün ve kullanılan yöntemle ilişkin değerlendirme yapınız.

### **7.2**

Proje çıktısının ekonomik yarara dönüşebilirliği (ticarileşmesi, firmanın rekabet gücüne katkısı vb.) ile ilgili beklentileri değerlendiriniz.

### **7.3**

Proje sonucunda, kuruluşun kazanımları ve projenin ulusal yarara dönüşümü ile ilgili bilgi veriniz.